

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN MİLLİ KONSERVATORİYASI

Firəngiz Babayeva

*Azərbaycan Milli Konservatoriyasının
Elmi Şurasının 28.12.2022-ci il tarixli iclasının
04 sayılı protokolundan*

**Ali və orta ixtisas musiqi məktəblərinin
müəllim və tələbələri üçün
DƏRS VƏSAİTİ**

**Tar ilə xalq çalğı alətləri
orkestri üçün
KONSERT**

*Qarmon ilə fortepiano üçün
işləyəni və köçürəni
Könül Hüseynova*

Bakı-2023

Tərtibçi
Könül Hüseynova
*Respublika İncəsənət Gimnaziyasının
xalq çalğı alətləri şöbəsinin qarmon müəllimi*

Redaktorlar
Məmmədağa Kərimov
*Azərbaycan Milli Konservatoriyanın dosenti,
xalq çalğı alətləri kafedrasının professoru,
Azərbaycan Respublikasının Əməkdar
İncəsənət xadimi*

Məhərrəm Məmmədov
*Azərbaycan Milli Konservatoriyanın dosenti,
Respublika İncəsənət Gimnaziyasının
xalq çalğı alətləri şöbəsinin müdürü*

Məhərrəm Məmmədov
*Azərbaycan Milli Konservatoriyanın
fortapiano şöbəsinin müəllimi*

B K 9952636808
48 -2023

ÖN SÖZ

XX əsr dən bəri Azərbaycan instrumental musiqisinin inkişaf yolu diqqətəla-yıq bir mövzudur. Bu yol istər alətlərimizin texniki imkanlarının təkamülü, istərsə də repertuar seçimi baxımından maraqlıdır. Tar, kamança, qanun, milli nə-fəs alətləri ilə yanaşı qarmon alətinin ifaçılıq tədrisi metodikasında köklü dəyişikliklər baş verir. Bu missiya həm virtuozi ifaçıların, həm də repertuarı zənginləşdirmək məqsədi ilə işləmələr və köçürmələr edən pedaqoqların üzərinə düşür. Əlbəttə virtuozi ifaçıların pedaqoji fəaliyyəti məhsuldar və kreativdir. Lakin bu sahədə musiqi məktəblərində və ali təhsil ocaqlarında dərs deyən, milli musiqi alətlərimiz üçün köçürmələr işləyib dərc edən müəllimlərin rolu da danıl-mazdır.

Qarmon aləti tədris olunmağa başlanandan, müəllim və şagirdlər repertuar seçimində çətinliklərlə üzləşmişlər. Əgər tədris prosesinin ilk çağlarında kiçik həcmli əsərlərə üstünlük verilirdi, hal-hazırda bir sıra xarici ölkə bəstəkarlarının, habelə S.Rüstəmov, H.Xanməmmədov, S.Ələsgərov, T.Bakıxanov, A.-Gəray, H.Vəkilov, Q.Qarayev, F.Əmirov, A.Məlikov kimi bəstəkarların iri həcmli əsərlərinin ifasının şahidi oluruq.

Milli musiqi alətlərimizdə ifa edən şagird və tələbələrimizin konsert səhnə-lərində, müsabiqə və festivallarda iştirakı yeni nəsil pedaqoqları yeni köçürmə-lər etməyə ruhlandırır. Məhz bu səbəbdən, Firəngiz Babayevanın "Tar ilə orkestr üçün yazılmış 3 hissəli Konserti" qarmon aləti üçün işlənib təqdim olunan dərs vəsaitinə daxil edilmişdir.

Firəngiz Babayeva 1949-cu ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. 1978-ci il-də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. Bəstəkar piano üçün 6 miniatür (2002), Tar ilə orkestr üçün Konsert (1995), Tar ilə piano üçün pyeslər (2007), Azərbaycan şairlərinin sözlərinə mahni və romanslar (2002) və s. əsərlərin müəllifidir.

Tar və orkestr üçün yazılmış Konsert 3 hissədən ibarətdir. Əsər şəhidlərimi-zin ölməz ruhuna həsr olunmuşdur. I hissə klassik sonata allegro formasındadır. Təntənəli orkestr girişindən sonra solist əsas mövzunu ifa edir. Əzəmətli və döyükən ruhda yazılmış əsas mövzunu lirik, qəmgin xarakterli köməkçi mövzu əvəz edir. I hissənin işləmə bölməsində giriş və əsas mövzunun musiqi materialından istifadə olunub. Kadensiya Mahur müşəminin (Rast Ladında) intonasiyaları üzərində yazılıb. Köməkçi tema ilə bağlanan reprizada əsas mövzu-

ya keçid üçün 8 xanədən ibarət bağlayıcı mövzudan istifadə olunub. Bu mövzu köməkçi temaya kontrast (təzad) olaraq virtuoz pasajlarla ifa olunur və əsas mövzunun gəlişinə zəmin yaradır. I hissə virtuoz koda ilə tamamlanır.

II hissə Moderato tempində, lirik-dramatik xarakterdədir. Xalqımızın çəkdiyi iztirablar, hər bir insanın ağır itgilərdən üzüntüsü kəskin, dissonans harmoniyalarda əks olunur. Hisslərin coşduğu anlarda dinamik dramaturgiyanın gərginləşməsi melodiyani kulminasiyaya doğru aparır (ff). Tədricən hislər cilovlanır və mövzu öz əvvəlki dinamikasına qayıdır pp ilə bitir.

III hissə - Prestissimo - Qaytağı ritmində və xarakterindədir. Rondo formasında yazılmışdır. A+B+A+C+koda quruluşunda bir sxemi olan rondodur. Hər bir mövzusu geniş ifadə olunmuş, təzadlı və özünəməxsus xarakterlidir.

Konsertin qarmon aləti üçün işlənməsinin məqsədlərindən biri bu alətə məxsus olan texniki və bədii ifa xüsusiyyətlərinin ifaçılara və dinləyiciyə çatdırılmasıdır. Burada instrumental musiqiyə xas olan rəngarəng pasajlar, improvizasiya güşələri, Azərbaycan musiqisinə xas olan melizmatika qarmonun imkanlarına uyğunlaşdırılmışdır. Digər musiqi alətlərimizdən fərqli olaraq, qarmonda sol əlin məxsusi istifadəsi daha dolğun səslənmə imkanı verir. Bu, əsasən kadensiyyada solo qarmonun müvəffəqiyyətli traktovkasıdır.

Ümid edirəm ki, F.Babayevanın Konsertinin qarmon və fortepiano üçün işlənməsi müəllim və tələbələr üçün yeni bir vəsait olacaq və qarmon alətinin not repertuarında geniş yer tutacaq.

Konsert

Allegro

I Hissə

F.Babayeva

1957

F-no

F-no

Qarmon

F-no

Copyright K.Ö.Hüseyanova

29

35

42

48

55

54

60

69

F-no

76

Andante

rit

Andante

rit

84

92

99

106

112

118

125

132

(8) ...]

139

poco a poco accel.

p

mf

145

p

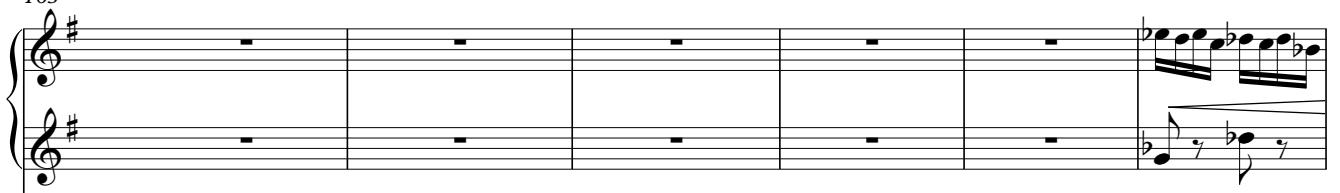
151

p

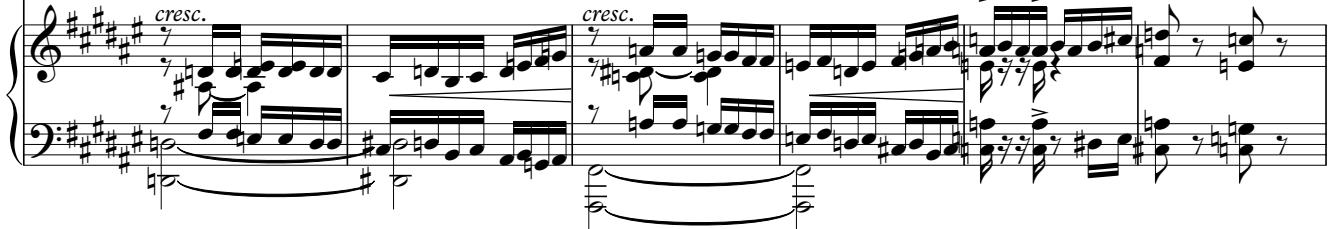
157

p

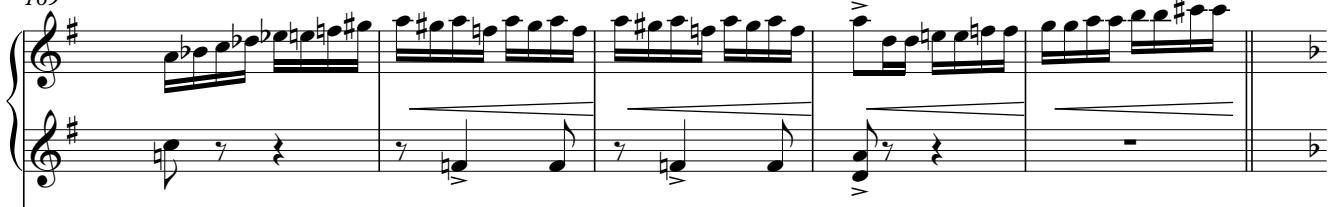
163

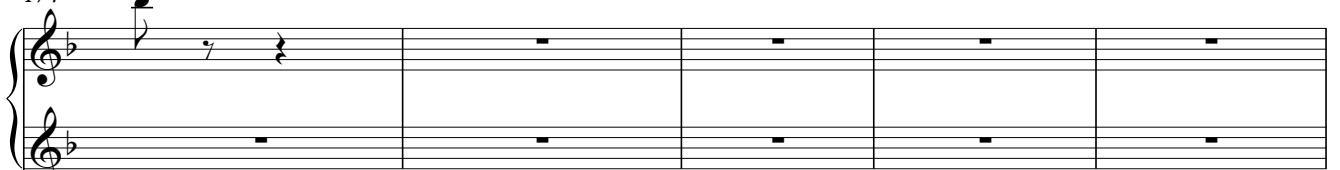
cresc.

169

174

184

Qarmon { 189

F-no { 195

201

208 prestissimo

prestissimo

212

215

218

221

Cadenza ad libitum

225

Qarmon

229

Qarmon

p

235

Qarmon

5   3

3   4

240

Qarmon

7   8

245

6 Qarmon

6

250

Qarmon⁶

6

5

254

5

5

5 Qarmon

5

24

16

259

Qarmon

Andante

F-no

273

281

15

This image shows a page from a musical score. It features two staves: the top staff for 'Qarmon' and the bottom staff for 'F-no'. The score is divided into measures by vertical bar lines. Measure 259 starts with a 16th-note pattern in 24/16 time, followed by a 3/4 measure. Measure 261 begins with a 7-note pattern in 6/16 time, followed by a 3/4 measure. The section is labeled 'Andante'. Measure 266 starts with a 4/4 measure, followed by a 3/4 measure, then a 2/4 measure with a bass note, then a 3/4 measure. Measure 273 starts with a 3/4 measure, followed by a 2/4 measure, then a 3/4 measure. Measure 281 starts with a 3/4 measure, followed by a 2/4 measure, then a 3/4 measure.

287

p

5

5

295

5

5

rit. 5

303

rit

5

rit

mf

309

cresc.

8va

cresc.

Allegro

313

Allegro *8va*

316

321

p *mf* *mf*

327

tr.

p

333

Coda

Coda

338

342

346

18

II Hissə

Moderato

F-no

3/4

Qarmon

8

tr

F-no

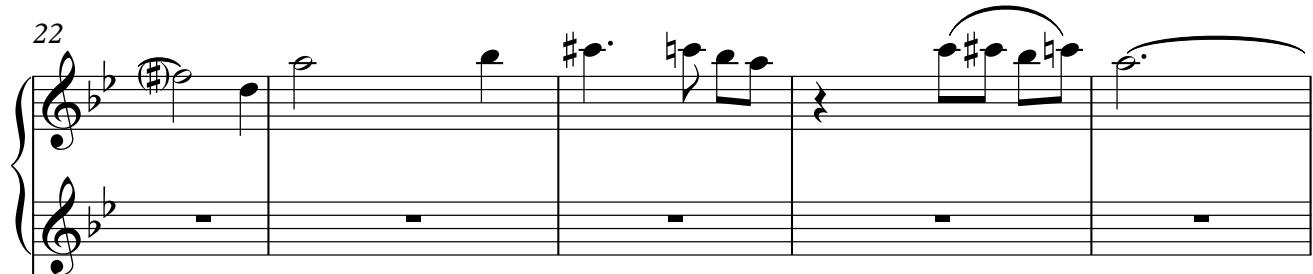
3/4

15

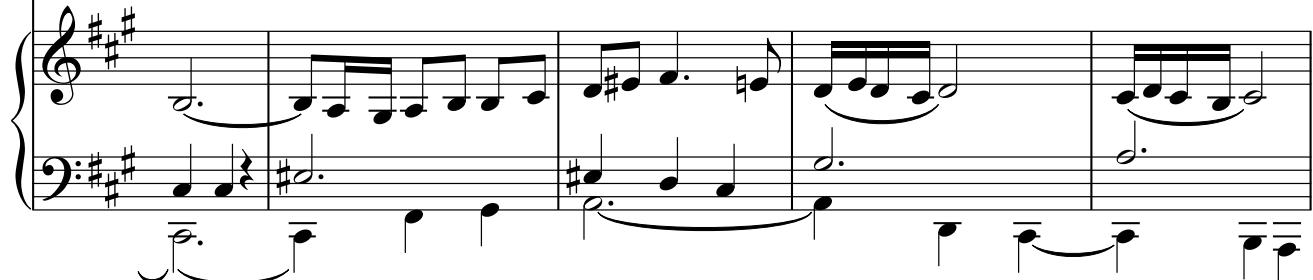
3/4

3/4

22

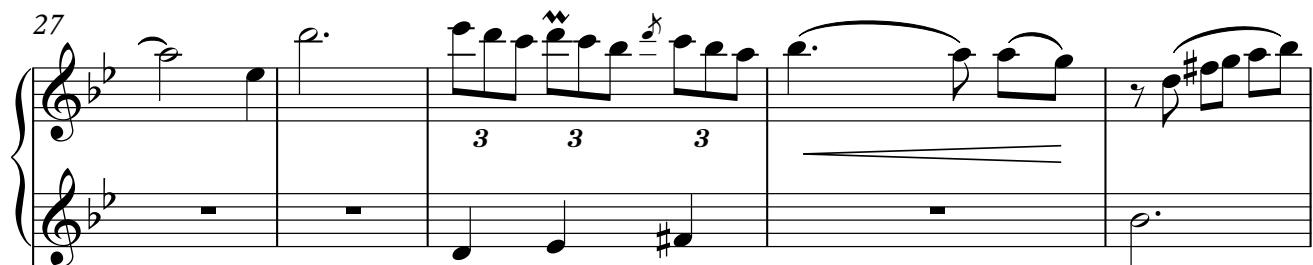

Musical score page 22. The top staff is in G major (one sharp) and the bottom staff is in E major (no sharps or flats). The music consists of eighth and sixteenth note patterns.

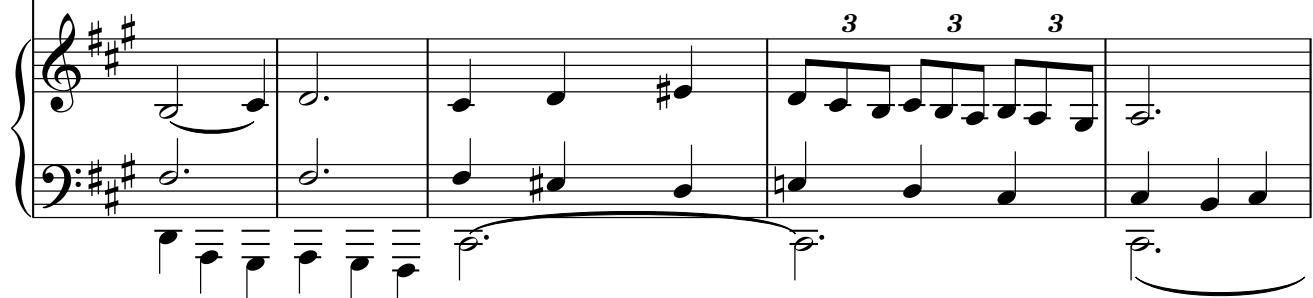

Musical score page 23. The top staff is in A major (two sharps) and the bottom staff is in E major (no sharps or flats). The music features eighth and sixteenth note patterns with dynamic markings like $\text{d}.$ and $\text{f}.$

27

Musical score page 27. The top staff is in G major (one sharp) and the bottom staff is in E major (no sharps or flats). The music includes a measure with three eighth notes followed by a measure with three sixteenth notes. Measure numbers 3, 3, 3 are indicated above the staff.

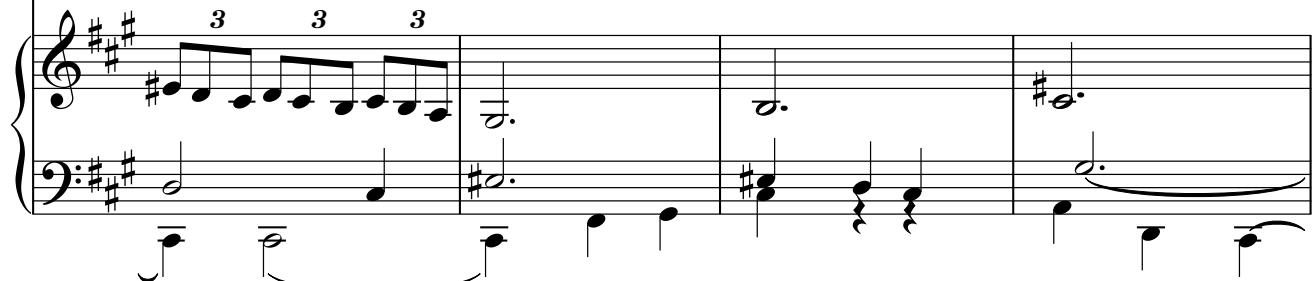

Musical score page 28. The top staff is in A major (two sharps) and the bottom staff is in E major (no sharps or flats). The music features eighth and sixteenth note patterns with measure numbers 3, 3, 3 indicated above the staff.

32

Musical score page 32. The top staff is in G major (one sharp) and the bottom staff is in E major (no sharps or flats). The music includes a measure with three eighth notes followed by a measure with three sixteenth notes. Measure numbers 3, 3, 3 are indicated above the staff.

Musical score page 33. The top staff is in A major (two sharps) and the bottom staff is in E major (no sharps or flats). The music features eighth and sixteenth note patterns with measure numbers 3, 3, 3 indicated above the staff.

36

Treble clef, Key signature: one flat, Tempo: 120.

Treble clef, Key signature: three sharps, Tempo: 120.

40

Treble clef, Key signature: one flat, Tempo: 120.

Treble clef, Key signature: three sharps, Tempo: 120.

44

Treble clef, Key signature: one flat, Tempo: 120.

Bass clef, Key signature: three sharps.

f

48

F-no

52

56

57

58

59

60

61

62

69

tr tr tr tr

75

p pp

p pp

350

(8) 1

354

p

(8) 1

358

III hissə

F-no *mf* **prestissimo**

F-no

Qarmon

F-no

1.

1.

9

2.

11

2.

13

1.

2.

15

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Bass clef, B-flat key signature, 4/4 time.

17

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Bass clef, B-flat key signature, 4/4 time.

19

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Bass clef, B-flat key signature, 4/4 time.

21

23

25

27

F-no

30

F-no

34

Qarmon

39

F-no

43

Treble clef
Bass clef
Key signature: one flat
Common time

Treble clef
Bass clef
Key signature: three sharps
Common time

48

Treble clef
Bass clef
Key signature: one flat
Common time

Treble clef
Bass clef
Key signature: three sharps
Common time

51

Treble clef
Bass clef
Key signature: one flat
Common time

Treble clef
Bass clef
Key signature: three sharps
Common time

55

59

64

68

F-no

3

3

72

3

3

3

77

3

3

3

82

12

12

12

12

prestissimo

85

12

12

prestissimo

12

12

87

F-no

12

12

89

91

93

95

97

99

101

Two staves of music. The top staff is in G major (two sharps) and the bottom staff is in C major (no sharps or flats). Both staves have a tempo of quarter note = 120.

Two staves of music. The top staff is in G major (two sharps) and the bottom staff is in C major (no sharps or flats). The bassoon part (bottom staff) includes dynamics and a tempo marking of eighth note = 80.

103

Two staves of music. The top staff is in G major (two sharps) and the bottom staff is in C major (no sharps or flats). Both staves have a tempo of quarter note = 120.

Two staves of music. The top staff is in G major (two sharps) and the bottom staff is in C major (no sharps or flats). Both staves have a tempo of quarter note = 120.

105

Two staves of music. The top staff is in G major (two sharps) and the bottom staff is in C major (no sharps or flats). The bassoon part (bottom staff) includes a dynamic instruction 'p'.

Two staves of music. The top staff is in G major (two sharps) and the bottom staff is in C major (no sharps or flats). Both staves have a tempo of quarter note = 120.

108

F-no

Andante

p

3/4

112

F-no

p

poco a poco cresc.

116

F-no

dim.

120

Qarmon

F-no

124

128

(8)-----]

132

tr

mf

p

136

140

144

147

Moderato

Moderato

150

F-no

154

F-no

accel

156

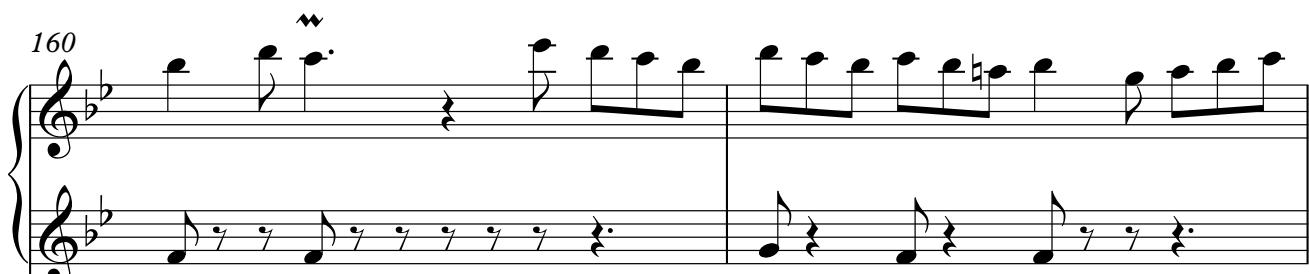
Qarmon

F-no

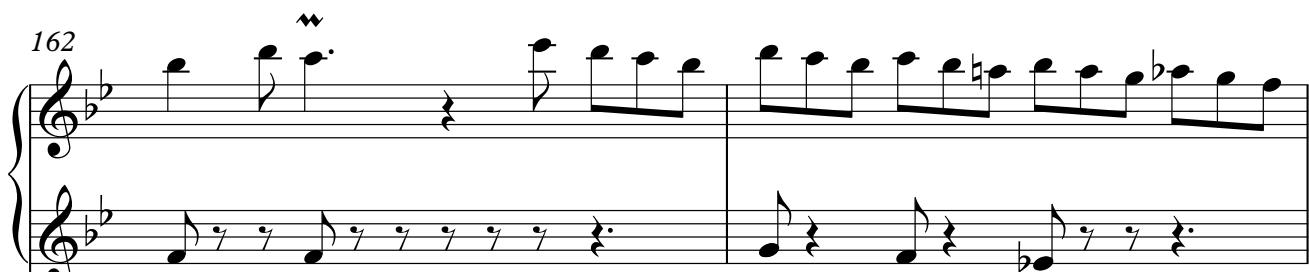
158

160

162

CODA.piu mosso

164

CODA.piu mosso

166

168

171

Measures 1-2: Top staff has eighth-note patterns. Bottom staff has sustained notes.

Measures 3-4: Top staff has sustained notes. Bottom staff has eighth-note patterns with a fermata over the second measure.

174

Measures 1-2: Top staff has rests followed by eighth-note patterns. Bottom staff has sustained notes.

Measures 3-4: Top staff has sustained notes. Bottom staff has eighth-note patterns with a fermata over the second measure.

176

Measures 1-2: Top staff has eighth-note patterns. Bottom staff has sustained notes.

Measures 3-4: Top staff has sustained notes. Bottom staff has eighth-note patterns with a fermata over the second measure.

178

180

183

185

187

189

191

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Bass clef, B-flat key signature, 4/4 time.

193

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Treble clef, B-flat key signature, 4/4 time.

Bass clef, B-flat key signature, 4/4 time.

“Bayramoğlu Dizayn”
Nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsi

Naşir: Sənan Aslansoy

Texniki redaktor
Sevinc

Dizayn
Nicat Cəbrayıllı

Operator
Sevda Əliyeva

Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə
“Azərbaycan” nəşriyyatı I mərtəbə
Tel: (050) 678-63-68

Yığılmaga verilib: 14.02.2023
Təkrar çapa imzalanıb: 15.02.2023
Əla növ kağız.
Qiyməti: Müqavilə ilə